

Fra Race-Kongressen i London Sommeren 1911.

Dr. W. E. Burghardt du Bois om Kvindebevægelsen.

En af de mest fremtrædende Personligheder i den første Verdens Race Kongres var Dr. W. E. Burghardt du Bois, Forfatteren af den opsigtsvækkende Bog »Den sorte Races Sjæl« som ikke alene var Amerikas anerkendte Sekretær men ogsaa Repræsentant for de amerikanske Negre.

Jo mere man saa af Dr. du Bois, desto mere blev man betaget af hans frie og ædle Syn paa Livet og af hans skarpe Føreblik med Hensyn til Retten til Ligeberettigelse for hans Folk.

Det var med almindelig Opmærksomhed, efterfulgt af Begejstring, at Kongressen ved Aabningsmødet hørte ham recitere med dramatisk Kraft sin smukke »Hymne til Folkene« skrevet til det store Stævne. Dette var kun Begyndelsen til en stærk Interesse for Manden, som tiltog Dag for Dag og naaede sit Højdepunkt, da han deltog i den imponerende Diskussion om »den moderne Samvittighed i Forhold til Race Spørgsmaalet: De amerikanske Negre«. Hans Dokumenter om Spørgsmaalet, som indeholdes i den værdifulde Dokument Bog skreven til Kongressen og offentliggjort under Titlen »Race Problems« (P. S. King & Son, London) vil blive Rettesnor for Conferencer og Moder i Fremtiden.

Hørende til en Race, som endnu tælles blandt de undertrykte paa Grund af begrænsede Evner til fuld Udvikling, ser Dr. du Bois mange Sammenligningspunkter mellem sit Folks Kamp for Borgerret i de forenede Stater og Kvindebevægelsen Verden over. Da han blev optaget som Æresmedlem af Lyceum Klub kort efter sin Ankomst til dette Land, (England) udtalte Dr. du Bois, at lige saa umuligt det var, at lade Kvinderne og deres Borgerret ude af Betragtning, lige saa umuligt var det at lade den farvede Race blive tilbage i Fremskridtsudviklingen.

Det er med høj Grad af Sympathi, at Dr. du Bois har skrevet om Kvindebevægelsen i dette Land, og da han selve Dagen for sin Afrejse fra London til New York havde en Samtale med Mrs Despard og en Ven af »The Vote« udtalte han, hvor grebet han var af den store Procession 17. Juni. Kvinderne i dette Land, mente han, tog ikke alene Føreskabet men viste store praktiske Evner.

»Amerikanske Kvinder«, tilføjede han, »er i mange Bevægelser og Professioner, men de indtager ikke ledende Stillinger; det forekommer mig, at mange af dem endnu skal gemmes for at blive gode!«

»Det vilde være interessant at høre Deres Mening angaaende de exekutive Funktioner i Kvindebevægelsen: De har vist saa megen smuk og nobel Aand med Hensyn til Deres egen Kamp, at det vilde interessere os at vide, hvad De mener om vor.«

»Det forekommer mig, at Kvindebevægelsen er nødvendig for økonomisk Frihed; den politiske Retning er kun et Stadium — et forbigaaende, haaber jeg! Naar Kvinderne faar Stemmeretten vil de bruge den som et Springbrædt, som en Magt — bruge den som den bør bruges. Kvinderne er ved at lave Løbebaner for at forsørge sig selv; mange af dem

gifter sig nu blot for at blive forsørgede. Det er et Spørgsmaal om at kunne organisere den ny Udvikling saaledes, at den ringest mulige Lidelse maa blive en Følge heraf i de første Stadier.

»For Exempel vil der blive født færre Børn, men skønt gode Resultater ikke vil ses i Begyndelsen, vil de først komme frem i det lange Løb. De lavere Klasser vil formodentlig faa Børn som sædvanlig, og disse kan ikke blive de bedste i nogle Generationer, fordi de — rent ud sagt — ikke har Forældre, der er skikkede til at opdrage dem. Alt kommer an paa Spørgsmaalet om Opdragelse.

»Forholdene er ikke bragt i Orden endnu, fordi Kvinden aldrig har haft nogen Del i Lovgivningen angaaende dette«, bemærkede Doktoren.

Dr. W. E. Burghardt du Bois.

»Jeg er en stærk Tilhænger af fysisk og aandelig Opdragelse og mener, at Bispisning saa vel som Bøglærdom burde have sin Plads i Børneopdragelsen«, sagde Mrs Despard.

»Det vil interessere Dem at faa at vide — naar man udfører den amerikanske Tanke om Statens Pligt til at give elementær Opdragelse — at Staten Massachussetts ikke blot giver Opdragelse og Skolebøger frit, men sørger for Frokost til alle Skolebørn, rige og fattige.«

»Jeg vil haabe, vi en Dag vil følge dette gode Exempel.«

»Kvindebevægelsen er sikkert ved at bringe Verdens økonomiske Spørgsmaal i Orden. Det er den endelige Nedlægning af Haremet og Sløret, som tager for givet den almindelige Mands Syn paa hans Ejendomsret til sin Kone. Det vil interessere Dem at høre, at den amerikanske Forretningsmand gifter sig med sin Maskinskriverske. Han gør det netop fordi hun er en Compagnon, der er interesseret i, hvad der interesserer ham. Det eneste kedelige ved Sagen er, at efter Giftermaalet gaar Pigen ikke længere paa Kontoret, og at den Side af Compagniskabet hører op. Jeg ser

ikke nogen Begrundelse i det almindelige Skrig om, at Kvinderne ved deres Arbejde tager Brødet ud af Munden paa Mændene; de maa arbejde Side om Side.

»Der vil ikke blive en ny Familie-Socialisme men et forskelligt Familieliv, hvert med sine individuelle Interesser og Arbejder. Kvinderne maa leve, de kan ikke slaa af paa Lønnen. Det har interesseret mig meget«, tilføjede Dr. du Bois, »at tale om Kvindebevægelsen med Kvinder, der hører til de øvre Klasser, der har fri Tid til deres Raadighed; jeg finder, at det Kætteri endnu eksisterer her, skønt det er udryddet i Amerika, at Riges luxuriøse Tilbøjeligheder giver den fattige Arbejde. Jeg sagde til en Dame, som søgte at gøre Indtryk paa mig med dette vældige Argument, at hvis den fattige ikke skulde arbejde for hende og hendes Lige, saa kunde de anvendes til at lave Klæder til at dække deres egen Ryg, hvilket de saa sørgeligt behøver. Jeg tror at Fremtidsreformen maa trække nye økonomiske Grænser. Vi maa opgive vore rodfæstede Idealer om Luxus, men vi vil ikke være i Stand til at standse Udnyttelsen af Mands og Kvinders Arbejde i Troperne, førend de, som lever i de tempererede Zoner, bliver tilfredse med mindre. Vore Luxusidealer er falske.«

»Det er sandt, men ikke mange Folk ser det endnu; og der er Fare for at Besparselserne fra Luxus vil føre ud i fejle Kanaler: Hvor ringe er f. Eks Kravet om Lys og Luft i de fattiges Boliger, ja selv sammelig Mad er ikke opnaaelig for mange af dem«, sagde Mrs Despard.

»Ja, jeg har set det her saavel som i New York. Det vil blive ved personlig Forsøgelse, at den store Reconstruction maa komme. Den Mand der har 5,000 Pund om Aaret vil erkende, at 2,000 er nok for hans Behov. Saa kommer Spørgsmaalet om, hvad der skal gøres med de 3,000 Pund Overskud. Det maa ikke overdrages nogen anden til at odsle bort. Der maa dannes en omhyggelig Organisation, og filantropiske Systemer af den bedste Slags maa kunne blive i Stand til at bemægtige sig de ekstra Penge og faa dem til at gaa i den rigtige Retning. De tror, De har Beviser paa stor Luxus her i London, men jeg forsikrer Dem, at New York er langt forud for dem her; de paladslignende Restaurationer, som skyder op den ene efter den anden, enhver overbydende sin Forgænger i overdaadig Luxus er næsten utrolig. Ethvert Pengebeløb synes at være paakrævet til Brug paa denne Maade. Dersom Forsøgelsen af den skrækelige Luxus kunde blive frivillig, vilde det borttage Skriget imod Socialisterne, at de ønsker at tage noget bort fra en Mand — eller Kvinde — for at give det til en anden.«

»Dette er Idealet, Doktor, som vi vilde være meget glade ved at se ført ud i Praksis, og enhver Anstrængelse maa vi gøre, for at human Behandling og Retfærdighed bringer Idealerne nærmere til Virkelighedens Rige.«

Man er ikke alene stærkt betaget af denne begavede og dygtige Videnskabsmand, Tænker og Fører for de amerikanske Negre, men ogsaa af hans absolute Humanitet i hans vanskelige og besværlige Kamp for sit Folks Fremgang.

Han har opgivet sin Stilling som Professor i Historie og Statsøkonomi ved Atalanta